



## Розділ VII. Творчість учителів, студентів, учнів гірських шкіл

doi: 10.15330/msuc.2017.17.205-215

ТВОРЧА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ  
МІЖНАРОДНОГО ПРОЕКТУ «ГІРСЬКА ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ»  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»



МЕТОДИЧНИЙ РЕПОЗИТОРІЙ  
ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ  
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ.  
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

*Розвиток особистості вчителя  
як конкурентоспроможного фахівця  
проходить в процесі тієї  
життєдіяльності, яка ставиться  
конкретними життєвими умовами.*

Ю. Завалевський

Інформація про автора передового педагогічного досвіду

### СТЕФЮК ОКСАНА ЯРОСЛАВІВНА

**Освіта** - вища. Закінчила Коломийське педагогічне училище за спеціальністю «Викладання в початкових класах загальноосвітньої школи»; Прикарпатський університет імені Василя Стефаника за спеціальністю «Початкове навчання».

**Спеціальність:** учитель початкових класів.

**Місце роботи:** вчитель початкових класів Верховинської ЗОШ I-III ст. Івано-Франківської області

Електронна адреса oksanastefiuk@ukr.net

**Посада:** вчитель початкових класів

**Педагогічний стаж роботи** – 27 років.

**Кваліфікаційна категорія:** вища категорія.

**Звання:** вчитель-методист

**Нагороди** Грамоти Відділу освіти Верховинської держадміністрації:

1. За зайняте 1 місце в районному турі VII Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2002»
2. До дня працівника освіти 2001, 2006, 2009, 2011, 2012
3. Грамота районного методичного об'єднання, 2012
4. Грамота Верховинської районної ради за сприяння розвитку й популяризації народної гуцульської розмовної мови, літературних цінностей Гуцульщини та з нагоди відзначення Дня знань, 2013
5. Подяка Верховинської районної ради за збереження, примноження і популяризацію традицій Гуцульського краю, за видання книги для школярів «Гуцульська рахівничка», організацію навчально-виховного процесу на основі автентичної науки гуцульських предків, 2017.

Стефюк О.Я. – активний учасник обласних форумів педагогічних інновацій 2010, 2013 роки. («Метод проектів у виховному процесі початкової школи», «Технології» – науково-методичний проект «Технологія проектного навчання»: проект «Гуцульська рахівничка»; Конкурс «Педагогічна знахідка»; Метод проектів у виховній роботі).

**Наявність друкованих робіт:** 1. Стефюк О.Я. Абетка маленького гуцулятка / Оксана Стефюк. – К.: АННА-Т, 2012. – 70 с.

2. Стефюк О. Я. Рахівничка / Стефюк Оксана. – К: Арт Економі, 2017. – 25 с.

3. Стефюк О.Я. Метод проектів у виховній роботі / Оксана Стефюк. – Газета «Сучасна школа України», 2015. – С. 24-28.

4. Стефюк О.Я. Проблеми екології. Інтегрований урок. 4 клас /Особистісно орієнтований підхід у початковій освіті / упоряд.О. Кондратюк. – К. Шк. Світ, 2008. – С.121-127.

Тема досвіду: **«Формування міжпредметної компетентності молодших школярів шляхом впровадження інтегральної технології в практику роботи початкової школи»**

Автор досвіду: **Стефюк Оксана Ярославівна, вчитель початкових класів, вища категорія, вчитель-методист, педагогічний стаж роботи – 27 р.**

**Тема досвіду** співзвучна проблемі реформування сучасної освіти: формування самостійної, ініціативної, вдумливої особистості через впровадження активних форм і методів навчання. Відображає проблему, пов'язану



з модернізацією змісту освіти, а саме: оптимізацією способів і технологій організації освітнього процесу, досягнення сучасної якості освіти, що відповідає потребам країни і світовим стандартам.

**Актуальність досвіду** зумовлюється концептуальними положеннями та державними вимогами реформування освіти в Україні, спрямованими на становлення особистості учня, розвиток його здібностей і обдарувань. Постійно зростаючі вимоги до змісту й організації навчання та виховання потребують упровадження ефективних педагогічних підходів.

**Теоретичною основою** досвіду є теоретичні розробки О. Мариновської та В. Гузеєва.

**Інноваційна значущість** полягає в тому, що побудова предметного навчання за інтегрованим типом відповідає завданням особистісно-орієнтованого навчання, бо дає можливість виявити ставлення учня до навколишнього світу, що є для нього цілісним і багатограним.

Традиційний предметний підхід до навчання передбачає поділ знань на гуманітарні, природничі та технічні галузі. У наш час стоїть питання не просто про набуття наукових знань учнями з окремих навчальних предметів, а про створення цілісної картини дійсності, «образу світу».

**Практична значущість** досвіду полягає у створенні цілісного інтегрального освітнього середовища. На практиці інтегральна технологія знаходить своє відображення в уроках двох видів: бінарного та інтегрованого та використанні міжпредметних зв'язків на уроках різних типів. Як показує практика, у результаті впровадження інтегральної технології учні, під керівництвом вчителя, стають активними учасниками педагогічного процесу, привчаються до творчої праці, самостійного вирішення практичних та пізнавальних завдань. Інтегровані заняття сприяють узагальненню та закріпленню знань, здобутих впродовж навчального року, формують творчу уяву, образне мислення, пробуджують інтерес до просвітницької діяльності, виховують почуття прекрасного. Картина сприйняття дійсності постає перед учнями цілісною.

**Сутність досвіду** ґрунтується на концептуальній ідеї виявлення в різних навчальних предметах однотипних елементів (проблем, сюжетів, подій, закономірностей тощо) і поєднання їх у якісно нову цілісність з метою створення загального образу світу.

Реалізується шляхом конструювання блочної системи уроків вивчення програмової теми.

**Прогнозовані результати:** формування цілісних знань учнів засобами інтеграції змісту суміжних дисциплін; розвиток творчого потенціалу.

**Репрезентативність.** Упровадження передового педагогічного досвіду здійснюється через районні, обласні семінари, районну творчу групу ППД, конференції та форуми з обміну досвідом роботи.

**Технологія досвіду** відображена в уроках:

- уроки з використанням міжпредметних зв'язків,
- бінарні уроки,
- інтегровані уроки.

Інноваційні моделі запропонованих уроків за навчальним планом викладаються як окремі, які згруповані навколо однієї теми з метою інформаційного та емоційного збагачення, сприймання, мислення, почуттів учня, що дає змогу пізнавати певне явище з різних сторін, досягти цілісності знань.

Використання інтегрованого підходу до організації навчально-виховного процесу відкриває цілий ряд можливостей для різнобічного, нетрадиційного, практичного засвоєння набутих знань. Інтегровані заняття є ефективними під час опанування учнями шкільної програми з багатьох предметів. Пізнавальна діяльність учнів, необхідність самоосвіти активізується вже на етапі підготовки до такого уроку (пошук теоретичних відомостей, їх доведення, інформаційні та реферативні повідомлення). Цілеспрямовані та змістовні інтегровані заняття сприяють встановленню міжпредметних зв'язків між навчальними дисциплінами, вносять новизну в традиційну систему навчання, допомагають учням зрозуміти важливість вивчення основ наук як єдиної системи знань.

Інтегровані уроки роблять навчальний процес по-справжньому цікавим, а їх проведення є необхідним для цілісного сприйняття світу та осмислення явищ навколишньої дійсності учнями. Класична структура організації таких уроків збагачується активними формами роботи – діловими іграми, створенням проблемних ситуацій... Такий методичний підхід дозволяє створити раціональну комплексну систему навчання, сприяє цілісному, якісному засвоєнню учнями фундаментальних знань, виявленню причинно-наслідкових зв'язків між навколишніми подіями та стандартними алгоритмічними структурами.





## З ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ПЕДАГОГА ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПАСПОРТ ПРОЕКТУ

Тема проекту.

### ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

**Автор-розробник проекту – Стефюк Оксана Ярославівна**, вища категорія, вчитель-методист Верховинської ЗОШ I- III ст. Верховинський р-н, смт. Верховина.

Тип – **інноваційний**

Вид – **науково-методичний**

Цільове призначення – **впровадження інновацій**

Тривалість – **довготривалий**

### ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ

#### Проблема та її актуальність

- Недостатньо сформований рівень творчої активності
- Не вміння систематично мислити
- Не різнобічне сприйняття об'єкту, поняття, явища
- Не сприйняття предметів та явищ цілісно, системно, емоційно.

### ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ

#### Мета проекту

Формувати готовність до впровадження інтегральної педагогічної технології.

#### Завдання

1. Зібрати та систематизувати науково-методичний матеріал щодо інтегральної педагогічної технології.
2. Провести узагальнюючі та підсумкові уроки, інтегрувавши вивчення української мови та читання з різними предметами.
3. Узагальнити власний досвід застосування даної технології.
4. Створити тематичний словничок.
5. Підготувати тести для визначення творчого потенціалу школярів.

### КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ

#### Дослідження проблеми

**Теоретичний аспект:** систематизація та аналіз зібраного матеріалу про педагогічну інновацію.

**Автор-розробник - інтегральної педагогічної технології - О. Мариновська**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та освітніх інновацій Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

**Цільове призначення технології** - Створити оптимальні умови для розвитку та самореалізації школяра шляхом формування цілісних знань про виучуваний об'єкт, які служать основою творення "образу світу".

#### Концептуальні ідеї

Інтегральний підхід до навчання нині не тільки актуальний, але й перспективний. Побудова предметного навчання за інтегрованим типом відповідає завданням особистісно-орієнтованого навчання, бо дає можливість виявити ставлення учня до навколишнього світу, що є для нього цілісним і багатограним.

Традиційний предметний підхід до навчання передбачає поділ знань на гуманітарні, природничі та технічні галузі. У наш час стоїть питання не просто про набуття наукових знань учнями з окремих навчальних предметів, а про створення цілісної картини дійсності, "образу світу".

Тому принципами інтегративної педагогічної технології є :

- Подача навчального матеріалу на інтегрованій основі;
- Формування цілісних знань школярів;
- Розвиток особистісного потенціалу школяра.

### МЕТА І ЗАВДАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Створити оптимальні умови для розвитку та самореалізації школяра шляхом формування цілісних знань про виучуваний об'єкт, які служать основою творення "образу світу".

Завдання:

- Розкрити особистісний потенціал учня;
- Формувати інтерес, реальні мотиви уміння;
- Стимулювати механізм самоактуалізації та самореалізації учня;
- Формувати особистість школяра, який зуміє провести у життя свою вільну і незалежну думку.

### ЗМІСТ ТЕХНОЛОГІЇ

Інтеграція як зміст-технології передбачає пошук спільних платформ для зближення предметних знань та отримання нових на стику традиційних.

Бінарні навчальні заняття та інтегровані уроки нетрадиційні за формою про ведення. У їхній назві відображена сутнісна характеристика кожного з них, що полягає в " об'єднанні " зусиль учителів різних предметів (або інших фахівців), в інтеграції знань про певний об'єкт вивчення, здобутих засобами різних навчальних дисциплін.



Фахівці з інших предметів залучаються тоді, коли реалізація мети уроку учителем утруднена: "...вчителеві доводиться розкривати ті сторони вивчаного об'єкту, які не входять у зміст його предмета, але без яких цілісне уявлення про об'єкт вивчення сформувавши не можна".

Учитель основного предмета та вчитель-асистент (чи асистенти) формують модель-проект інтегрованого уроку, узгоджують навчальну діяльність навколо спільної освітньої мети. Добираються оптимальні методи та прийоми, форми роботи. Картина сприйняття дійсності постає перед школярами цілісною, твориться "образ світу". Навчальні заняття на інтегрованій основі можуть бути проведені у формі усної журналу, екскурсії, змагання, театралізації тощо.

Особливо уважно слід підійти до відбору навчального матеріалу та побудови уроку. Тут можна виділити такі етапи:

1. Добір фактичного матеріалу вчителями-предметниками.
2. Визначення основного та фонового з наступним формуванням смислових блоків.
3. Визначення "контактних" зон, точок перетину інформаційно-смислових блоків.

Інтегровані уроки полягають в об'єднанні тань про певний об'єкт вивчення, здобутих засобами різних навчальних дисциплін.

### ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Дитячу особистість можна порівняти з дзеркалом, у яке ми дорослі, придивляємось по-різному: хто - мимохідь, з байдужістю, хто - прискіпливо, хто - із захопленням. Саме від цього залежить наше ставлення до цієї індивідуальності, наше бачення виховання та навчання маленької Людини з її чеснотами та недоліками, з її можливостями та потенціалом. ? Гармонія емоційного і розумового невід'ємна риса всебічно розвиненої особистості. Це передбачає, з одного боку, виховання здатності учня тонко відчувати і розуміти красу в природі, мистецтві, людських стосунках, а з другого - розвиток умінь створювати і стверджувати красу у своїй праці, відносинах з людьми, навчанні і творчості.

Впровадження в практику роботи інтегрованих уроків дає змогу вчителеві об'єднати блоки знань з різних навчальних предметів. Вони за навчальним планом викладаються як окремі, навколо однієї теми з метою інформаційного та емоційного збагачення, сприймання, мислення, почуттів учня, що дає змогу пізнавати певне явище з різних сторін, досягти цілісності знань. Використання інтегрованого підходу до організації навчально-виховного процесу відкриває цілий ряд можливостей для різнобічного, нетрадиційного, практичного засвоєння набутих знань. Інтегровані заняття є ефективними під час опанування учнями шкільної програми з багатьох предметів. Пізнавальна діяльність учнів, необхідність самоосвіти активізується вже на етапі підготовки до такого уроку (пошук теоретичних відомостей, їх доведення, інформаційні та реферативні повідомлен...). Цілеспрямовані та змістовні інтегровані заняття встановлюють міцні зв'язки між навчальними дисциплінами, вносять новизну в традиційну систему навчання, допомагають учням зрозуміти важливість вивчення основ наук як єдиної системи знань.

Інтегровані уроки роблять навчальний процес по-справжньому цікавим, а їх проведення є необхідним для цілісного сприйняття світу та осмислення явищ навколишньої дійсності учнями. Класична структура організації таких уроків збагачується активними формами роботи - діловими іграми, створенням проблемних ситуацій... Такий методичний підхід дозволяє створити раціональну комплексну систему навчання, сприяє цілісному, якісному засвоєнню учнями фундаментальних знань, виявленню причинно-наслідкових зв'язків між навколишніми подіями та стандартними алгоритмічними структурами.

Як показує практика у результаті проведення інтегрованих уроків учні, під керівництвом вчителя, стають активними учасниками педагогічного процесу, привчаються до творчої праці, самостійного вирішення практичних та пізнавальних завдань. Інтегровані заняття сприяють узагальненню та закріпленню знань, здобутих впродовж навчального року, формують творчу уяву, образне мислення, пробуджують інтерес до просвітницької діяльності, виховують почуття прекрасного.

### ПРОГНОЗУВАННЯ

#### Кількісні показники

• Збільшення кількості школярів, які здатні реалізовувати свій творчий потенціал як активні учасники педагогічного процесу.

#### Якісні показники

• Сформованість професійних навичок на систематизацію власного досвіду, його технологізацію на основі впровадження інновацій, зростання готовності до впровадження інтегральної педагогічної технології.

#### Очікувана результативність

##### Для учнів

- Бути активними учасниками творчого процесу
- Уміти систематично мислити
- Різнобічне сприйняття об'єкту, поняття, явища
- Сприйняття предметів та явищ цілісно, системно, емоційно.

##### Для вчителя

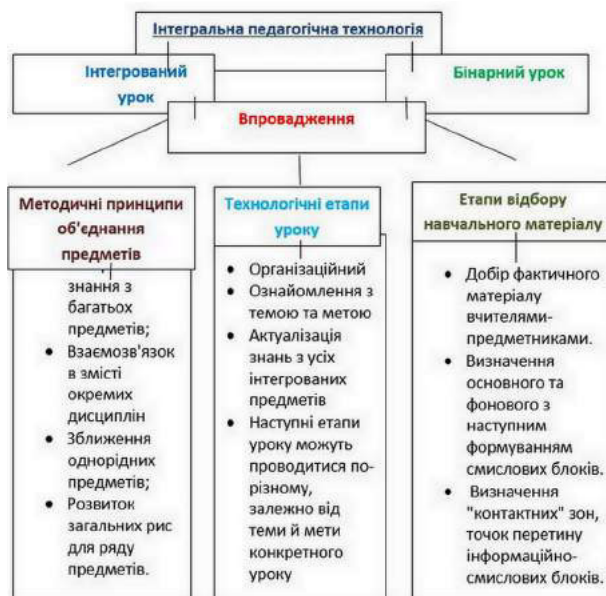
- Розвивати творчий потенціал учнів
- Підвищити ефективність уроку на основі співпраці учителя та учнів.



### КОНСТРУЮВАННЯ

- *I технологічний етап.* Опрацювання навчальних програм для 1-4 класів. Визначення місця технологічного уроку в системі уроків за календарно-тематичним плануванням.
- *II технологічний етап.* Апробація на практиці технологічних уроків.
- *III технологічний етап.* Самоаналіз ефективності застосування інтегральної педагогічної технології.
- *IV технологічний етап.* Узагальнення власного досвіду впровадження даної технології.

### МОДЕЛЮВАННЯ



### ПРОГРАМУВАННЯ

#### Термін реалізації проекту (початок-закінчення)

2014-2017 навчальні роки

*I етап. Підготовчий (2014 – 2015 рік)*

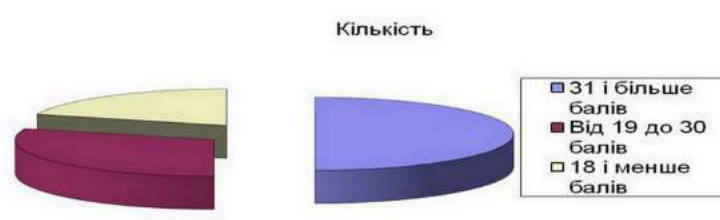
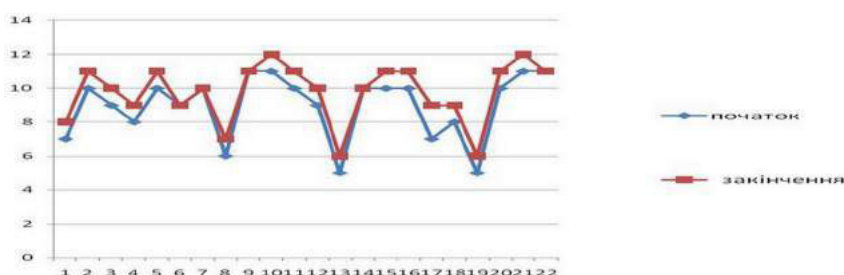
*II етап. Моделювальний (2015-2017 рік)*

*III етап. Узагальнюючий (2017 рік)*

### ПЛАНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ

#### План заходів реалізації проекту

№	НАЗВА ЗАХОДУ	ТЕРМІН ВИКО-НАННЯ	ПРИМІТКА
1	Діагностика готовності до проектно-впроваджувальної діяльності (заповнення технологічної картки векторного аналізу готовності до впровадження інтегральної педагогічної технології)	Вересень	
2	Збір та систематизація теоретичного матеріалу про інтегральну педагогічну технологію	Упродовж року	
3	Відбір навчального матеріалу	Жовтень-листопад	
4	Розробка тестів на визначення творчого потенціалу школярів	Жовтень	
5	Тестування школярів	Жовтень	
6	Розробка поурочних планів уроків	Листопад	
7	Апробація технології на практиці шляхом проведення технологічних уроків: • Бінарний урок «Як не любити зими сніжно-білої...» (читання, англійська мова) • Інтегрований урок «Проблеми екології. Повторення вивченого про прикметник. Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові» («Я і Україна», українська мова, математика) • Інтегрований урок «Охорона природи України. Написання не з дієсловами» («Я і Україна», українська мова)	Грудень-лютий Грудень Грудень Лютий	
8	Укладання технологічного портфоліо	Протягом року	
9	Упорядкування дидактичних матеріалів до технологічних уроків	Березень-квітень	
10	Майстер-клас по застосуванню технології інтегрального навчання	Квітень	
11	Діагностика готовності до проектно-впроваджувальної діяльності	Травень	

**МОНІТОРИНГ****Тест «Визначення творчого потенціалу педагога»****Аналіз кількісних показників якості навчання до початку впровадження проекту і після його закінчення**

Результати моніторингу у формі інформації:

- заслуховуються на засіданнях педагогічної ради школи,
- обговорюються на засіданнях творчої групи «Пошук», методичного об'єднання вчителів початкових класів,
- слугують матеріалом для атестації вчителя

**РЕСУРСИ**

[http://www.referatcentral.org.ua/trade\\_popander.html](http://www.referatcentral.org.ua/trade_popander.html)  
<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=44160&pg=5>  
[http://www.referaty.pp.ua/abstracts/ua/pedagogica/pedagogica\\_18728.php](http://www.referaty.pp.ua/abstracts/ua/pedagogica/pedagogica_18728.php)  
[http://www.referatcentral.org.ua/pedagogy\\_load.php?id=1637&startext=11](http://www.referatcentral.org.ua/pedagogy_load.php?id=1637&startext=11)  
[www.nbuv.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/Pfto/2009.../ped905\\_53.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pfto/2009.../ped905_53.pdf)  
[www.ippo.org.ua/files/...урокив/ІНТЕГРОВАНИ\\_УРОКИ.ppt](http://www.ippo.org.ua/files/...урокив/ІНТЕГРОВАНИ_УРОКИ.ppt)  
<http://www.br.com.ua/referats/Pedagogica/12341-2.html>

**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Особистісно орієнтований підхід в початковій освіті / упоряд. О. Кондратюк. – К.: Шк. світ, 2008. – 128 с.
2. Власенко Л. Л. Бінарні уроки в початковій школі / Л.Л. Власенко, Л.Г. Соколова, О.В. Тимченко – Харків: Торсінг, 2002. – 96 с.
3. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики / Оксана Мариновська // Початкова освіта. – 2011. – № 32 (608). – С. 3-5.
4. Савченко О.Я. Дидактичні особливості інтегрованих уроків / О.Я. Савченко // Початкова школа. – 1992. – №1 – С. 2-9.

По краплинці збираємо світу ми відчуття.  
В нашу мову вливаємо фрази нові, слова.  
Розвиваємо мовлення, здобуваєм знання,  
В спілкуванні купаємось – так вирує життя.  
Ми пірнаєм в глибини поетичних новин  
Та шукаємо в прозі філософських вершин.  
Ми знаходимо коріння в невідомих словах  
І шукаємо істин на забутих стежках.  
Ми мандруємо в дитинство, де є мати й дитя.  
З колискової пісні слово тут оживає.  
Звуки мови чарівні нам дають пізнання.  
Цілий світ відкриває мова рідна моя.

Оксана Стефюк



## 3 клас (бінарний урок)

Учителі:

Українська мова - Стефюк Оксана Ярославівна, вчитель-методист

Англійська мова – Ілійчук Марія Іванівна, вища категорія

ТЕМА: ПРИКМЕТНИКИ-СИНОНІМИ ТА ПРИКМЕТНИКИ-АНТОНІМИ  
В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ**Мета:**

- Вчити учнів уживати прикметники у мовленні;
- Формувати вміння добирати синоніми й антоніми;
- Порівнювати прикметники-синоніми та прикметники-антоніми в українській та англійській мовах;
- Розвивати творчий потенціал учнів;
- Навчати перекладати з англійської на українську мову;
- Виховувати любов до рідних і близьких людей .

**Цілі:****Знають:**

- визначення прикметника,
- на яке питання відповідають прикметники,
- визначення: синоніми та антоніми,
- чим відрізняються і чим схожі прикметники в обох мовах.

**Вміють:**

- перекладати з англійської мови речення з прикметниками,
- знаходити в реченнях прикметники і перекладати їх українською мовою,
- визначати розряд прикметників,
- добирати синоніми й антоніми.

**Тип уроку:** бінарний урок, урок вивчення нової теми, урок засвоєння нових знань (формування мовної компетенції)

**Обладнання:** ілюстративний матеріал (презентація)

**Форми роботи:** Метод «Гронування», вправа «Мозковий штурм», «незакінчене речення», бесіда, спостереження, робота в групах, парах.

**ХІД УРОКУ****I. Організаційний момент**

Починаємо навчання  
Із незвичного поєднання.  
Будемо 2 мови вивчати,  
Щоб краще про все знати.  
Red and yellow and pink and green,  
Purple and orange and blue.  
I can sing a rainbow,  
Sing a rainbow,  
You can sing one too!

**II. Актуалізація опорних знань**

Пісеньку ви проспівали.  
Різні кольори назвали.  
Будемо малюнок малювати,  
Щоб про нього в підсумку уроку розказати.

(Коли учні виконують правильно завдання кожного етапу уроку, учителі малюють деталь хатинки)

1. Відгадування загадки.

Живемо в одній оселі,  
Життєрадісні, веселі:  
Я, мій брат, мій тато, мати –  
Як всіх разом нас назвати?  
(Сім'я)

Вчитель: Сьогодні ми будемо говорити про найголовніше в житті кожної людини - сім'ю.

Метод «Гронування»

1. Складіть із букв слово

(Діти виходять на середину з літерами і читають слово «family»)

family

Прикріпіть та прочитайте назви тих людей, які є членами сім'ї.

A mother a father a sister a brother a grandmother  
a grandfather

2. Вправа «Мозковий штурм»

«Мозковий штурм» починаємо,  
Все, що знаємо, пригадаємо.

Прикметник означає...

Відповідає на питання...

Узгоджується з ...у...

Відредагувати текст.

- Прикметники в реченні пов'язані з ....., адже вони вказують на ..... предметів.

Питання необхідно ставити від ..... до .....

- Сім'я (\_\_\_\_\_) велика;
- родичі (\_\_\_\_\_) близькі.

**2. Про себе, про маму, використовуючи прикметники****III. Повідомлення теми, мети уроку, мотивація навчальної діяльності.**

1. – Послухайте загадку.

Є у мене менший брат.  
Все у нас із ним не влад:  
Він білявий, я – чорнявий.  
Я меткий, а брат мій млявий.  
Я високий і тонкий,  
Брат товстенький і низький.  
З братом я живу у парі,  
Та не в злагоді – у сварі.  
Робимо усе ми залюбки,  
Тільки завжди навпаки.

– Про яких братів ідеться в загадці? (Про слова, протилежні за значенням, – антоніми)

– Сьогодні на уроці ми будемо вчитися добирати прикметники близькі і протилежні за значенням.

– Згадайте як ці слова називаються? (синоніми, антоніми)



#### IV. Сприймання й первинне усвідомлення навчального матеріалу.

##### 1. Вправа «Групування»

– Згрупуйте подані на дошці прикметники в синонімічні ряди.

Розумний, тямущий, лагідний, ніжний, кмітливий, привітний, охайний, чепурний, акуратний.

– Прочитайте першу групу; другу; третю; четверту.

Розумний, тямущий, кмітливий. – I ряд

Лагідний, ніжний, привітний. – II ряд

Охайний, чепурний, акуратний – III ряд

Які з цих слів знаєте англійською?

##### 2. Творчий диктант

– Я читатиму слова, а ви записуєте антоніми до них.

Веселий (сумний), високий (низький), добрий (злий), худий (товстий),

Молодий (старий), малий (великий), здоровий (хворий)

Діалоги англійською, використовуючи антоніми.

Фізкультхвилинка (музична)

#### V. Узагальнення й систематизація отриманих знань

##### 1. Робота у групах. Підкреслити синоніми.

Сім'я для кожного – це ті самі улюблені й рідні люди, які були з ним з самого дитинства.

I have got a happy and kind family.

Найдорожче, що в людини є – це його сім'я, його рідні та близькі.

My family is sweet and good .

Для мене мама – найдорожча і близька людина.

My mother is lovely and caring .

У мене є молодший брат. Він неслухняний, пустотливий, але все одно я його дуже люблю.

My brother is cute and funny .

##### 2. Вірш англійською мовою.

Гра «прикметники, протилежні за значенням»

Hungry (голодний) – ситий

angry (сердитий) – радісний

sleepy (сонний) – бадьорий

lonely (самотній) – товариський

bored (нудний) – цікавий

##### 3. Робота в парах «Сердечко» (Двері)

(Домальовуємо на малюнку)

Великі – малі

Веселі – сумні

Швидкі – повільні

Працьовиті – ліниві

Товсті – худі

– Ваші щирі серця відчиняють двері нашої хатинки.

##### 3. Квіти-антоніми англійською (прикріплюють на малюнок)

Великі (big) – малі (small)

Товсті (fat) – худі (thin)

Веселі (funny) – сумні (sad)

Отож, ми намалювали хатку, адже для кожної родини важливо мати свій дім. Тут вас люблять такими, які ви є.

– А ви повинні старатися бути якими?

– Тоді ваші рідні будуть якими?

– І ваш дім буде яким?

Учні зачитують вірш.

I. Гнатюк

Наша хата

Я люблю свою хату,

І подвір'я, й садок,

Де і сонця багато,

І в жару – холодок.

Тихо й затишно. Квіти

Коло хати цвітуть,

І невтомно все літо

Бджоли в цвіті гудуть.

Все для мене тут рідне:

Стіни, білі як сніг,

І віконце привітне,

І дубовий поріг.

І ряденця строкаті,

Й рушники на стіні –

Навіть дим в нашій хаті

Рідно пахне мені.

#### VI. Підсумок уроку.

Тепер я знаю ...

Сьогодні на уроці я зрозумів ...

До найрідніших людей буду ставитися ...

I want to be...

#### VII. Домашнє завдання.

Творче завдання з української мови: записати прикметники-синоніми, які характеризують членів вашої сім'ї.

Home-work

• Portfolio work

I want to be...







## ІНТЕГРОВАНІЙ УРОК З ПРИРОДОЗНАВСТВА ТА МАТЕМАТИКИ

Вчитель: Стефюк Оксана Ярославівна

2 клас

### ПРИРОДОЗНАВСТВО

#### Тема. Весняні роботи людей на городах, полях та садах у рідному краї

**Мета уроку:** ознайомити з видами весняно - польових робіт у рідному краї, установити зв'язки між працею і поведінкою людей при настанні весняної погоди і змінах у природі; вчити самостійно здобувати інформацію, закріпити в словнику дітей назви інструментів, пов'язаних із весняними роботами;

Розвивати мислення, мовлення, увагу, спостережливість;

Виховувати шанобливе ставлення до рідної землі, працьовитість, бажання допомагати дорослим.

### МАТЕМАТИКА

#### Тема. Вправи і задачі на засвоєння таблиці множення та ділення на 6.

**Мета уроку.** Закріплювати знання табличного множення та ділення числа 6; удосконалювати обчислювальні навички, вміння розв'язувати задачі на збільшення та зменшення числа в кілька разів; розвивати логічне мислення

Обладнання: презентація, ілюстративний та роздатковий матеріал.

### ХІД УРОКУ

#### I. Організаційний момент

Щоб рідний край пізнавати,  
Потрібно знань багато мати.

Будемо активно працювати,  
Щоб математику з природознавством поєднати.

- Сьогодні у нас незвичайний урок і ми з вами будемо виконувати завдання з математики та природознавства.

#### II. Актуалізація опорних знань учнів.

##### 1. Вправа «Погода».

- Повідомлення синоптиків.
- Яка зараз пора року?
  - Який місяць?
  - Яке число?
  - Тепло чи холодно надворі?
  - Який стан неба?
  - Яка температура повітря?
  - Чи були сьогодні протягом дня опади?

##### 2. Інтелектуальний двобій

Гра «Двобій»

$6 \cdot 5 = 30 \quad 6 \cdot 7 = 42$

$6 \cdot 3 = 18 \quad 6 \cdot 2 = 12$

$6 \cdot 8 = 48 \quad 6 \cdot 6 = 36$

$24 : 6 = 4 \quad 30 : 6 = 5$

$12 : 6 = 2 \quad 18 : 6 = 3$

$36 : 6 = 6 \quad 48 : 6 = 8$

#### III. Повідомлення теми та завдань уроку

Математика

• Тема. Вправи і задачі на засвоєння таблиці множення та ділення на 6.

Природознавство

Тема. Весняні роботи людей у рідному краї.

Математика

Щоб хорошим ґаздою стати,  
Треба вміти добре рахувати!  
Хто табличку добре знає,  
Той на успіх хай чекає!

Природознавство

У Карпати прийшла весна -  
Багато клопотів принесла.  
А школярикам треба знати,  
Як гуцулам ґаздувати.

#### IV. Узагальнення та систематизація знань учнів

У Карпати йде весна -

Гуцул клопіт має,  
Бо ґаздівочка за зиму  
Тай підупадає.

Єк маржинку випасати,  
Де воринне полатати,  
Єк убранне гонорове  
На Великодень готувати?

1. Вихід на полонину відбувається в травні і триває аж до вересня. Умови життя пастухів на полонині важкі: у високогір'ї часті холоди, два з трьох днів - дощові, нерідко серед літа випадає сніг. Праця триває від світанку до ночі.

#### Задача.

Дорослий вівчар доглядає 48 овечок. А його молодший помічник у 6 разів менше.

На скільки більше овечок доглядає дорослий вівчар, ніж помічник?

$1) 48 : 6 = 6 \text{ (ов.)} - \text{ доглядає дорослий вівчар;}$

$2) 48 - 6 = 42 \text{ (ов.)}$

Відповідь: на 42 овечки більше.

2. Перед стрижкою овець мили у річковій воді, після цього стригли («знімали руно») великими металевими ножицями двічі на рік:

навесні - старих овець, влітку - ягнят.

#### Гра «Змагання вівчарів»

$5 \cdot 6 \dots 6 \cdot 5 \quad 6 \cdot 8 \dots 5 \cdot 8$

$36 : 6 \dots 42 : 6 \quad 48 : 6 \dots 54 : 6$

Самоперевірка

$5 \cdot 6 = 6 \cdot 5 \quad 6 \cdot 8 > 5 \cdot 8$

$36 : 6 < 42 : 6 \quad 48 : 6 < 54 : 6$

3. Математичний диктант

$6 \cdot 7 \quad 6 \cdot 2 \quad 18 : 6 \quad 6 \cdot 4 \quad 36 : 6 \quad 6 \cdot 5 \quad 42 : 6 \quad 6 \cdot 8 \quad 6 \cdot 9 \quad 12 : 6$

$42 \quad 12 \quad 3 \quad 24 \quad 6 \quad 30 \quad 7 \quad 48 \quad 54 \quad 2$

к у ш н і р с т в о

Термін обробки шкір тривав близько 7 місяців і

припадав в основному на травень - листопад.

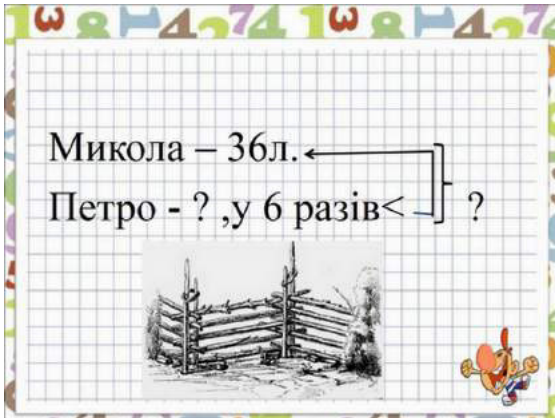
У кушнірстві увесь процес обробки сировини та пошиття виробів здійснював майстер вручну, саморобними примітивними знаряддями.

До роботи залучались члени сім'ї. Гуцульські кушніри шили кожухи, кептарі, шапки, покривала.



**4. Скласти задачу за скороченим записом та розв'язати її.**

Задача



- 1)  $36:6=6$  (л.) – зробив Петро;
- 2)  $36 + 6 = 42$  (л.)

Відповідь: 42 латки зробили газди.

**Фізкультхвилинка «Навесні»**

Навесні часу не гаю —  
Ось шпаківню приладнаю,  
В цій шпаківні залюбки  
Хай оселяться шпаки.

(Потягування з підняттям на носочки і випрямленням рук угору)

Квіти сіяти умію, їх на клумбі я посію,  
Хай скоріш вони ростуть,  
Барви та красу несуть!

(Нахили тулуба вниз із торканням пальцями підлоги.)

Я сміття в дворі збираю,  
Ось як вміло присідаю.  
Стане дуже чистим двір,  
Стане затишним, повір!

(Присідання з виконанням долоньями хапальних рухів біля підлоги)

Потрудився я завзято,  
Зараз би відпочивати,  
Та на місці не сиджу,  
Чистим двором пробіжу!

(Легкий біг на місці)

Працю інших я ціную,  
Прибраним подвір'ям йду я,  
Я крокую досхочу,  
Не пустую, не смічу!

(Перехід на крок)

**5. Вправа « Мозковий штурм»**

- Яку дію виконаємо, якщо сказано:

- «на ... більше»,
- «на ... менше»?

- Яку дію виконаємо, якщо сказано:

- « у ...рази більше»,
- « у... рази менше»?

**6. Розв'язування простих задач.**

Один ґазда почистив 26 дерев, а другий – 6. На скільки більше дерев почистив перший ґазда?  $26-6=20$

Один ґазда побілів 18 дерев, а другий – 6. У скільки разів більше дерев побілів перший ґазда?  $18:6=3$

Щоб засіяти поле, взяли 54кг вівса і роздали порівну 6 сіячам. Скільки кілограмів вівса отримав кожен сіяч?  $54:6=9$

З настанням тепла проводять головний весняний огляд вуликів. Як правило, вулики з бджолами виставляють із зимівника в теплий сонячний день, коли температура повітря у затінку досягає 10-12 °С. Буває це наприкінці березня – на початку квітня.

Один пасічник підготував 24 вулики, а другий – у 6 разів менше. Скільки вуликів підготував другий пасічник?  $24:6=4$

**7. Гра «Вулик»**



**8. Задача.**

Лісники посадили 30 смерічок, сосен – у 5 разів менше, ніж смерічок, ялинок – у 6 разів більше, ніж сосен. Скільки ялинок посадили лісники?

- 1. Скільки лісники посадили сосен ?
- 2. Скільки ялинок посадили лісники?

- 1)  $30:5=6$  (с.) – сосен;
- 2)  $6*6=36$  (ял.) - ялинок

Відповідь: 36 ялинок посадили лісники.

**Фізкультхвилинка**

**V. Закріплення вивченого матеріалу**

1. Самостійна робота. Завдання по варіантах.

На дошці – слайди з прикладами. Учні самостійно розв'язують приклади за варіантом, який належить їхній писанці.





2.Робота з підручником  
(с. 110 – 112)

3. Діти отримують по набору табличок з написами «Сад», «Квітник», «Город», «Поле», «Ліс». Учитель пояснює школярам правило гри – він промовляє слова-назви різних рослин, а учні мають швидко показувати табличку відповідно до місця посіву (посадки).

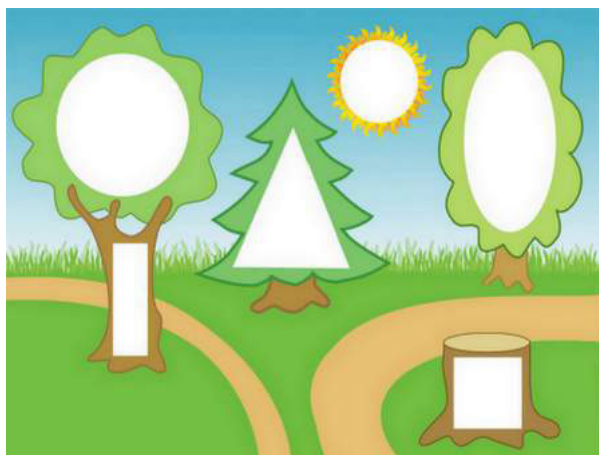
Наприклад, коли педагог говорить: «Аґрус», діти у відповідь показують табличку з написом «Сад».

Мовленнєвий матеріал для гри

Порічки, смородина, ялинка, морква, чорнобривці, жито, яблуня, смерічка, буряк, пшениця, кукурудза, слива, груша, ячмінь, айстра, овес, соняшник, тюльпан, сосна.

4. Робота в парах. Поєднати початок із закінченням.

5. Робота з геометричним матеріалом.  
Знайти відомі фігури та сказати їх кількість.



V. Підсумок уроку

### Гра «Збери прислів'я»

• Весняний день	будеш мати зерна гору.
• Посієш вчасно	— рік годує.
• Посій у пору —	вродить рясно.
• Весняний день	те і збереш.
• Хто спить весною,	цілий рік годує.
• Що посієш ,	плаче зимою.

### Рефлексія

- «Сьогодні на уроці я...»
- «Урок сьогодні...»
- «Я думаю...»

### Гра «Збери прислів'я»

- Весняний день — рік годує.
- Посієш вчасно - вродить рясно.
- Посій у пору — будеш мати зерна гору.
- Весняний день цілий рік годує.
- Хто спить весною, плаче зимою.
- Що посієш , те і збереш.

### ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

**ПРИРОДОЗНАВСТВО**  
ПОПРАЦЮЙТЕ ЗА ПІДРУЧНИКОМ  
С.110-112.  
СКЛАДІТЬ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

**МАТЕМАТИКА**  
Виконайте №780,  
повторіть табличку ділення на 6